

O idee genială

Poetul

(Poetul intră pe scenă foarte radios)

De mult n'avui ca astăzi atîta chef să scriu !
Sînt focul sacru 'n mine umblînd c'argintul viu !
Ah, am găsit, în fine, ideea genială
Menită să-mi deschidă o poartă triumfală
În templul Nemuririi !... E-aici, supt frunte-aici !
Și-mi furnică tot capul !... Hi-hi, ce gîdilici !...
Ha, vrei ca la lumină să fii îndată scoasă ?
Nu te iuți, drăguță, nu fii așa nervoasă !
Până să-mi cazi în mină, eu cît te-am așteptat ?...
Și ce timpit fui, Doamne : te căutam prin stele,
Prin lună și prin soare ; toceam în van pingele
Umblînd să te descopăr, departe, prin Parnas,
Iar tu, răutăcioaso, tu îmi rîdeai supt nas !
Mi 'nchipuiam, pe urmă,—ce proastă 'nchipuire !—
Că o idee care'ți dă drept la nemurire
E o idee mare, măreață... Ți-ai găsit !
Cînd am văzut ce simplă-i, rămas-am buimăcit !
Da, simplă, cum sînt toate ideile de geniu,
Idei ce încă nouă ne par dup'un mileniu !
Subiectul meu da-i simplu, dar ce original !
Pe tema lui pot scrie-un poem fenomenal !
(Se-așază la masă, scoate din buzunar un creion și hîrtie)
La lucru, deci ! Plaivazul ș'un petec de hîrtie...
Fii liberă idee ce gemi supt pălărie !
Hei, iat'o : „*Ei s'adoră. Ea moare. El, zdrobit,
Se'mpușcă pe mormîntul fecioarei ce-a iubit*”.
Să'ncepem dezvoltarea superbe mele teme.
(Scrie. Cuvintele subliniate le declană emfatic ; celalalte le vorbește cu ton natural.)

Ei s'adorau !... Ei ? cine ? N'am spus cum o să-i cheme.
 Romeo-Julietta... Paul-Virginie... Spanac !
 Sint nume prea banale, ș'apoi nici nu'mi prea plac.
 Alfred-Elvira... Nume mai românești nu strică.
 Hristache și Didina ? Marița și Mitică ?
 Pantelimon și Veta?... N'au niciun chichirez.
 Dar nu ar fi mai bine la urmă să-i botez ?
 E-un amănunt ce n'are nici-o 'nsemnătate.

(Reincepe să scrie)

Ei s'adorau intocmai cum în antichitate...
 Cu doi eroi celebri nu-i rău să îi compar !
Se adorau... Hm, cine?... *Iosif și Putifar !*
 Ba nu ! Din contră !... Altul era 'n stare să scrie
 Asemenea năzbîtii. Dar eu, cînd vr'o prostie
 Îmi scapă cîteodată, o șterg numaidecît...
 Dacăș șterge tot versul?... Să-l șterg, e cam urît.
 Dar începutu-i bine ; de ce l'aș șterge oare ?

(Scandeață, numărînd pe degete)

Ei s'a-do-rau !... Sint patru silabe vibratoare.
 Și doar în patru, totuși, ce înțeles profund !
 Ce raiuri sau infernuri în ele nu s'ascund !

Ei s'adorau... Prea bine !... *Ei s'adorau...* Pe urmă ?

(Stă un moment gînditor cu templele strînse 'ntre palme. Apoi, deodată sare brusc în sus, trîntînd cu pumnul în masă. Vine în fața publicului, și furios și crescendo :)

Hei d'aia, ca Horațiu, urâsc vulgara turmă !
 Nu știe să respecte momentul sfînt, divin,
 Cînd un poet se zbate în voluptosul chin
 Al zămislirii unei poeme geniale !
 Mă rog, cine, acuma, cînd scriu, găsi cu cale
 Tușînd să mă 'nterupă ? Mă rog, cine-a tușit ?
 Domnul de ici?... Nu?... Doamna ? Probabil. S'a 'nroșit
 Cînd m'am uitat la dînsa. Ca racul se făcuse !
 De ce-ai tușit, cucoană ? Păi zău e timp de tuse
 Cînd vezi un bard ca mine lucrînd la un poem ?
 Dar e o profanare, cucoană ! Un blasfem !...
 Ce ? Dai din umeri ? Ce fel, negi c'ai tușit ? Se poate !
 M'oiu fi 'nșelat... Dar ceilalți, de ce-și dau acum coate
 Și rid pe înfundate ? Aud ? Doar nu sint chior !
 Ce rușinos !... Ș'altminteri, după exterior,
 Păreți a fi din lumea cea binnă... cu cultură...
 Afît mai trist ! Vezi d'aia n'avem literatură !
 Vezi d'aia țara noastră e bună să-i dai foc !
 Fiîndc'un bard ca mine nu-și poate găsi loc
 Să scrie'n tihnă !... Bravos ! Halal de așa țară !

(Mică pauză. Poetul își pune palma dreaptă pe inimă. Oftează adinc; apoi, cu accent de dureroasă resemnare:)

Dar stăpânește-ți, suflet, durerea cea amară!

Toți marii genii fură, de farisei haini,

Toți adăpați cu fiere și 'ncununați cu spini.

(Se reasează la masă. Versurile de mai jos le debitează cu o vădită nervositate:)

Ziceam deci... Unde oare mă 'ntrepușesem?... Drace,

Mă doare capul groaznic... Parcă mi-e'mpuns cu ace...

În primul vers spuseseam, îmi pare... Ce am spus?...

Of, cum îmi urlă capul!... Poftim, s'a dus!... S'a dus

Și inspirațiune și chef de scris!... Și asta

Mi se întâmplă zilnic!... Am uitat tot... Hei, basta!

O șterg la berăria de colo peste drum

Ș'o să găsec eu altă idee!

(Se ridică dela masă)

Dar... oricum,

Îmi pare rău de-aceea pe care-o-avui în minte

Până mai adineaori... Pe cit mi-aduc aminte

Era fenomenală! Ceva nemaivăzut!!

(Face câțiva pași spre eșire, apoi se reîntoarce spre public)

Zău, n'ați găsit vre unul ideia ce-am pierdut?

Nu a găsit-o nimeni? Mă duc să-mi caut versul.

Anunț cu recompensă voi da la „Universul...”

(Falșă eșire)

Suferul (scotînd „capul din cușcă)

Da! recompensa? Jură!

Poetul (întinzînd dreapta, solemn)

Pre viul Dumnezeu!

Suferul

Ideia...

Poetul

Hei?

Suferul

Ideia, ți-am regăsit-o eu!

Poetul (cu glas zgrumătat de emoție)

Vorbește!

Suferul (recitînd ca un școlăr)

„Ei s'adoră. Ea moare. El, zdrobit,

„Se 'mpușcă pe mormîntul fecioarei ce-a iubit!”

Poetul (pufni-d de ris)

Ideia mea?!

Suferul

Aceasta-i.

Poetul (trăznindu-l cu o privire indignată)

„Auzi, ce calomnie:

Să spue că-i de mine așa gugumănie!

George Ranetti